
Ion Talpa

Notă informativă

Sinteza practicii judiciare cu privire la judecarea apelului (2a, 3a, 2ac), identificarea erorilor judiciare comise de către instanțele de fond în perioada 12 luni a anului 2021

Conform planului de activitate a Colegiului Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți pentru anul 2021, s-a stabilit întocmirea sintezei cu privire la judecarea apelului (2a, 2ac, 3a), pentru a identifica marja de casare și erorile care au condiționat casarea totală sau parțială, a hotărârilor instanțelor de fond.

Prezenta notă a Direcției sistematizare, generalizare a practicii judiciare și relații cu publicul, cuprinde sinteza și statistica apelurilor (2a, 2ac, 3a) examinate de către Curtea de Apel Bălți în perioada anului 2021.

În legătură cu acest fapt, au fost studiate rapoartele și registrele generale de examinare a cauzelor, generate de către Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor.

Cadrul legislativ ce a servit drept suport legal pentru prezenta notă:

- *Constituția RM*
- *Codul civil RM*
- *Codul de Procedură Civilă RM*
- *Convenția Europeană a Drepturilor Omului.*

I. Introducere

Procedura civilă constituie activitatea desfășurată de către instanțele judecătorești în scopul apărării drepturilor și intereselor legitime ale persoanei. Sarcina de înlăptuire a justiției într-un stat de drept, revine organelor statului, special constituite în acest scop.

Potrivit **art. 114** al Constituției RM ”Justiția se desfășoară în numele legii numai de instanțele judecătorești”. Activitatea instanțelor judecătorești este reglementată de totalitatea normelor adoptate și sancționate în acest sens de către stat pentru a garanta respectarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanei la desfășurarea justiției.

În conformitate cu **art. 12, alin. (1)** CPC RM ”Instanța judecătorească soluționează cauzele civile în temeiul Constituției Republicii Moldova, al tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, al hotărârilor și deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului, al hotărârilor Curții Constituționale, al legilor organice și ordinare, al hotărârilor Parlamentului, al decretelor Președintelui Republicii Moldova, al hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, al actelor normative ale ministerelor, ale altor autorități administrative centrale și ale autorităților administrației publice locale. În cazurile prevăzute de lege, instanța aplică uzanțele dacă acestea nu contravin ordinii publice și bunelor moravuri”.

Conform **art. 119** din Constituție și **art. 15** CPC RM, participanții la proces și alte persoane interesate ale căror drepturi, libertăți ori interese legitime au fost încălcate printr-un act judiciar pot exercita căile de atac împotriva acestuia în condițiile legii.

Astfel, instanța de apel este împuternicită să judece cererile de apel înaintate împotriva hotărârilor primelor instanțe.

La judecarea cererii de apel, instanța de apel se bazează pe principiile indicate la **art. 373** CPC RM:

(1) Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

(2) În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

(3) În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță.

Alin.(4) art.373 abrogat.

(5) Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

(6) Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai dificilă decât aceea din hotărîrea atacată cu apel, cu excepția cazurilor cînd consimte și cînd hotărîrea este atacată și de alți participanți la proces.

Conform **art. 385** CPC RM Instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept:

- a) să respingă apelul și să mențină hotărîrea primei instanțe;
- b) să admită apelul și să modifice hotărîrea primei instanțe;
- c) să admită apelul și să caseze integral sau parțial hotărîrea primei instanțe, emițînd o nouă hotărîre;
- d) să admită apelul, să caseze integral hotărîrea primei instanțe și să trimită cauza spre rejudecare în primă instanță doar în cazul în care s-au încălcat temeiurile prevăzute la art.388 alin.(1) lit.d) și i). La solicitarea participanților la proces, instanța de apel poate trimite cauza spre rejudecare în prima instanță doar o singură dată, în cazul prevăzut la art.388 alin.(1) lit.b);
- e) să admită apelul și să caseze integral sau parțial hotărîrea primei instanțe, dispunînd încetarea procesului ori scoaterea cererii de pe rol dacă există temeiurile prevăzute la art.265 și 267.

Temeiurile casării sau modificării hotărîrii de către instanța de apel le găsim la **art.386, 387, 388** CPC RM.

După examinarea apelului, instanța de apel adoptă și pronunță o decizie în corespundere cu prevederile art. **389** CPC RM.

II. Statistica activității Colegiului Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți privind examinarea cauzelor de apel ordinar (2a).

În conformitate cu art. 357 Cod de Procedură Civilă RM "Hotărîrile susceptibile de apel pot fi atacate, pînă a rămîne definitive, în instanță de apel care, în baza materialelor din dosar și a celor prezentate suplimentar, verifică corectitudinea constatării circumstanțelor de fapt ale cauzei, a aplicării și interpretării normelor de drept material, precum și respectarea normelor de drept procedural, la judecarea cauzei în primă instanță".

Totodată, instanței de apel îi revine și îi aparține atribuțiile legale de corectare a erorilor admise de către primele instanțe.

Astfel, pe parcursul anului 2021, Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți a avut în procedură de examinare **1414** cauze

în ordine de apel (2a), fiind încheiate **1162** cauze (**82,18%**), în rest pentru anul 2022 au rămas **252** cauze (**17,82%**).

Deci, în perioada raportată Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți a încheiat **1162** apeluri (2a), dintre care:

- **353** apeluri restituite;
- **12** apeluri pe care a fost încetată procedura în baza art. 374 CPC;
- **4** cauze strămutate.

793 cauze au fost examinate, cu emiterea următoarelor soluții:

- pe **394** cauze au fost menținute hotărârile instanțelor de fond (49,68%);
- pe **44** cauze au fost modificate hotărârile instanțelor de fond (5,55%);

Casate total sau parțial (44,77%)

- pe **290** cauze a fost pronunțată hotărâre nouă (36,57%);
- **48** cauze au fost trimise la rejudecare (6,05%);
- pe **11** cauze a fost încetat procesul (1,39%);
- pe **6** cauze cererea a fost scoasă de pe rol (0,76%).

NOTĂ: Începând cu anul 2022 dosarele examinate, pe care au fost emise decizii de modificare a hotărârilor (44 decizii), sunt indicate la statistică în rubrică separată (anterior fiind adăugate la procentajul de hotărâri casate). Astfel, că modalitatea de raportare a fost modificată în scopul indicării datelor corecte cu privire la numărul casărilor reale.

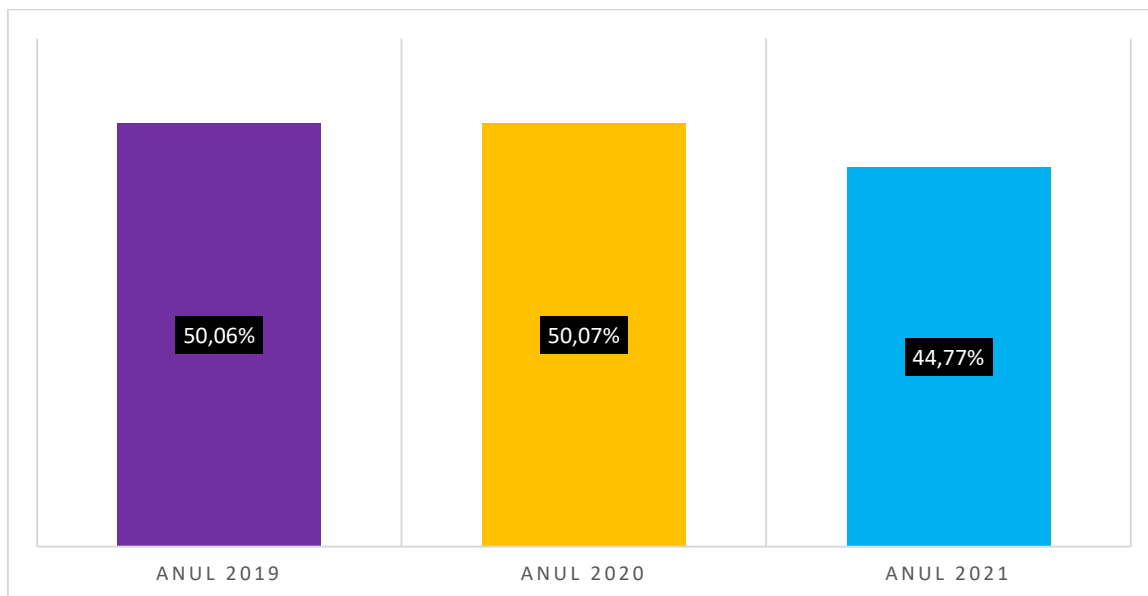
Diferența privind rata de soluționare și casare a apelurilor (2a) în ultimii 3 ani, este următoarea:

În anul **2019** au fost examinate **825** cereri de apel, dintre care: **412** hotărâri – menținute fără modificări, **413** hotărâri casate total sau parțial (**50,06%**);

În anul **2020** au fost examinate **663** cereri de apel, dintre care: **331** hotărâri – menținute fără modificări, **332** hotărâri casate total sau parțial (**50,07%**);

În anul **2021** au fost examinate **793** cereri de apel, dintre care: **394** hotărâri – menținute fără modificări, **44** – hotărâri modificate, **355** hotărâri casate total sau parțial (**44,77%**);

Figura 1. Procentajul hotărârilor casate (2a) pe parcursul anilor 2019 – 2021.

Conform informației din fig.1 conchidem că, în anul 2021, s-a modificat marja procentuală de casare a hotărârilor instanțelor de fond, față de anul 2019 și 2020, fapt ce se datorează calculului diferit (fiind excluse hotărârile modificate din rubrica casate).

Figura 2. Informația ce vizează numărul apelurilor (2a) examinate de către Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al CA Bălți, pentru anul 2019.

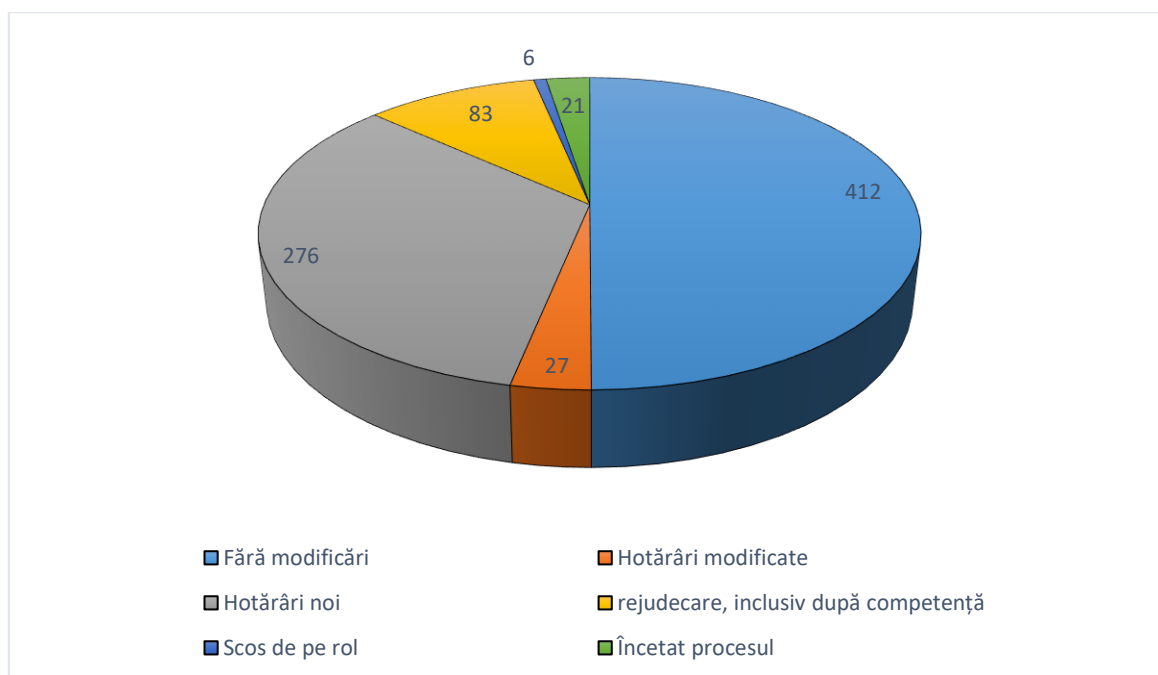

Figura 3. Informația ce vizează numărul apelurilor (2a) examinate de către Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al CA Bălți, pentru anul 2020.

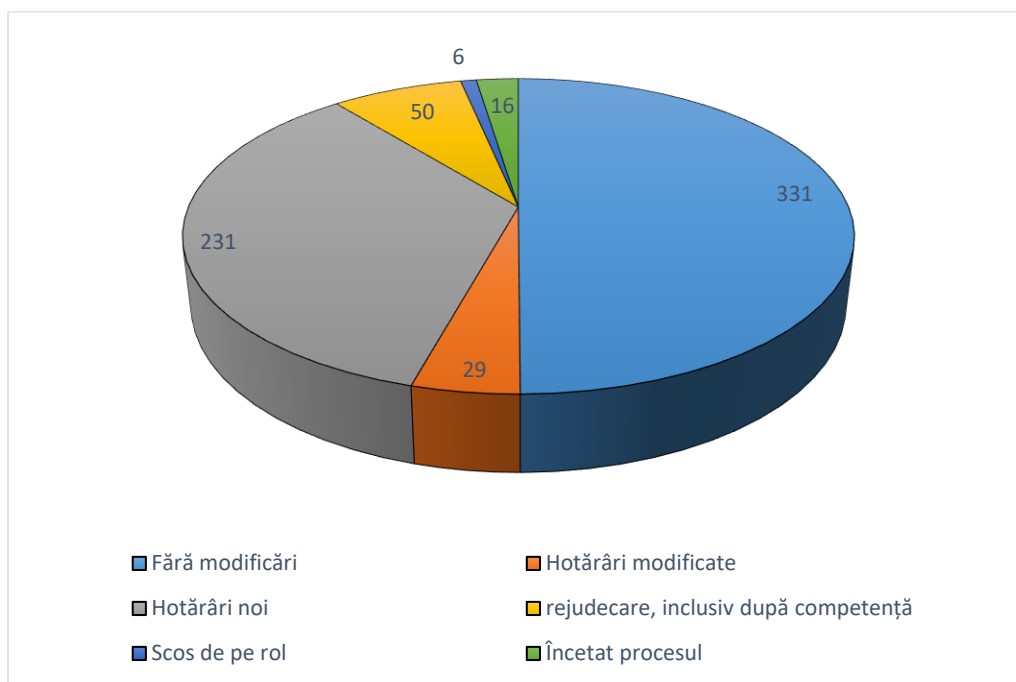
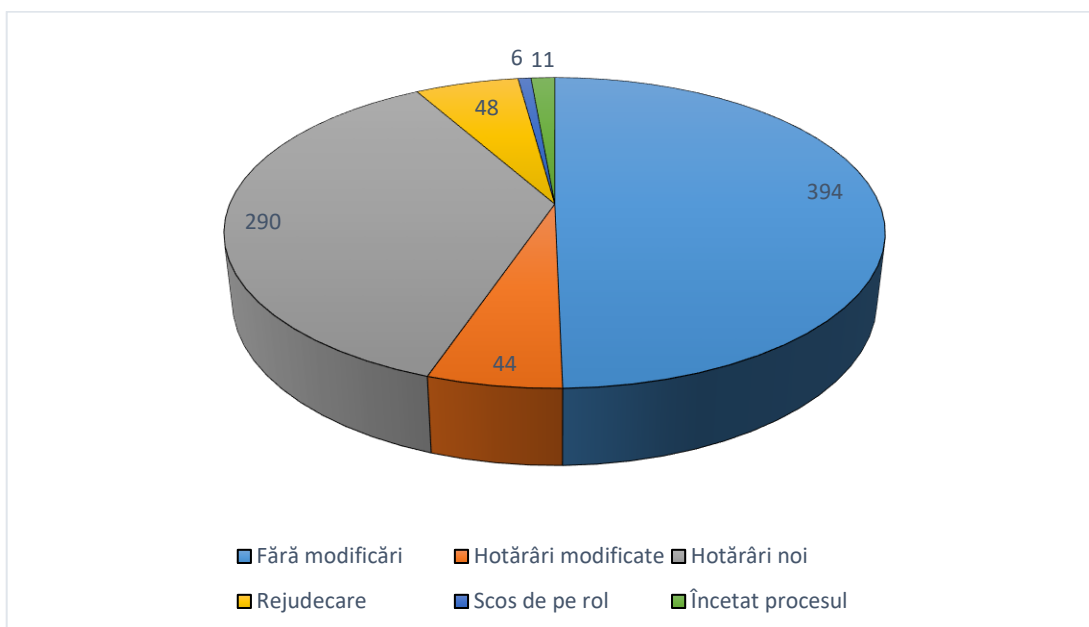

Figura 4. Informația ce vizează numărul apelurilor (2a) examinate de către Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al CA Bălți, pentru anul 2021.

În continuare va fi prezentată informația privind numărul procentual al casărilor (2a), individual, pe fiecare instanță din raza de activitate a Curții de Apel Bălți.

Judecătoria Bălți (Sediul Central, Sediul Fălești, Sediul Sângerei) (45,51%): Din 323 cauze examinate în ordine de apel (2a), pe 157 cauze hotărârile au fost menținute fără modificări, pe 19 cauze s-a modificat hotărârea, pe 115 cauze s-a emis hotărâre nouă, 25 cauze transmise la rejudecare, pe 5 cauze s-a încetat procesul și 2 cauze - scoasă cererea de pe rol.

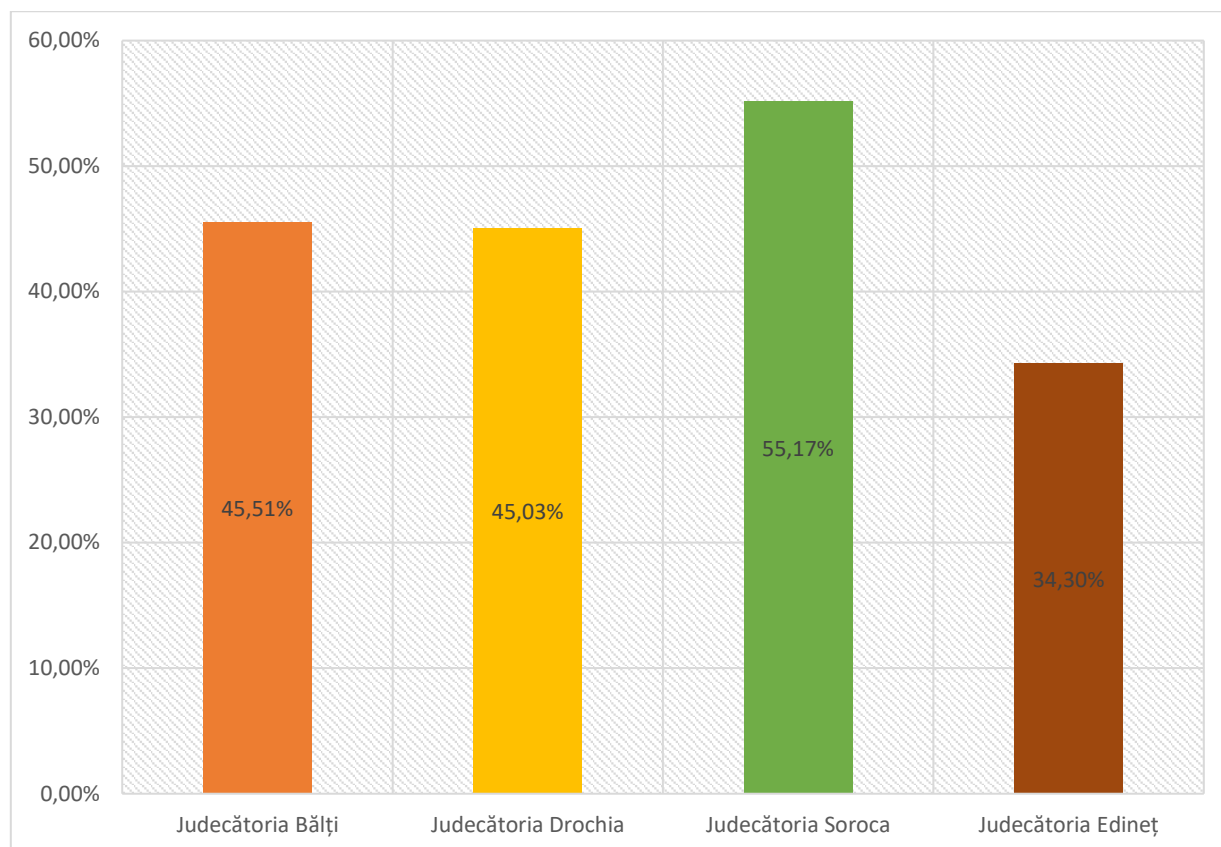
Judecătoria Drochia (Sediul Central, Sediul Glodeni, Sediul Râșcani) (45,03%): Din 151 cauze examinate în ordine de apel (2a), pe 75 cauze hotărârile au fost menținute fără modificări, pe 8 cauze s-a modificat hotărârea, pe 59 cauze s-a emis hotărâre nouă, , 5 cauze transmise la rejudecare, pe 3 cauze s-a încetat procesul și 1 cauză - scoasă cererea de pe rol.

Judecătoria Edineț (Sediul Central, Sediul Ocnîța, Sediul Briceni, Sediul Dondușeni) (34,30%): Din 172 cauze examinate în ordine de apel (2a), pe 100 cauze hotărârile au fost menținute fără modificări, pe 13 cauze s-a modificat hotărârea, pe 45 cauze s-a emis hotărâre nouă, 10 cauze transmise la rejudecare, 3 cauze – încetat procesul, 1 cauză - scoasă cererea de pe rol.

Judecătoria Soroca (Sediul Central, Sediul Florești) (55,17%): Din 145 cauze examinate în ordine de apel (2a), pe 61 cauze hotărârile au fost menținute fără modificări, pe 4 cauze s-a modificat hotărârea, pe 70 cauze s-a emis hotărâre nouă, 8 cauze transmise la rejudecare și 2 cauze - scoasă cererea de pe rol.

Judecătoria Chișinău. (50%) : 2 cauze examinate, dintre care 1 cauză menținută fără modificări și 1 cauză casată cu emiterea unei hotărâri noi;

Figura 5. Procentul casărilor (2a) pe judecătoria în perioada anului 2021

III. Statistica activității Colegiului Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți privind examinarea cauzelor în ordine de apel comercial (2ac).

Pe parcursul anului 2021, Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți a avut în procedură de examinare **188** cauze în ordine de apel comercial (2ac), fiind încheiate **150** cauze (**79,79 %**), în rest rămânând **38** cauze (**20,21%**).

Deci, în perioada raportată Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți a încheiat **150** apeluri comerciale (2ac), dintre care:

- **45** apeluri restituite;
- **3** apeluri pe care a fost încetată procedura în baza art. 374 CPC;

Astfel, în perioada raportată Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți a examinat 102 apeluri comerciale (2ac), dintre care:

- pe 36 cauze au fost menținute hotărârile instanțelor de fond (35,30%);
- pe 4 cauze a fost modificată hotărârea instanței de fond (3,92%);

Casate total sau parțial (60,78%)

- pe 50 cauze au fost pronunțate hotărâri noi (49,02%);
- 6 cauze transmise la rejudecare (5,88%);
- pe 4 cauze s-a încetat procesul (3,92%);
- 2 cauze scoase de pe rol (1,96%)

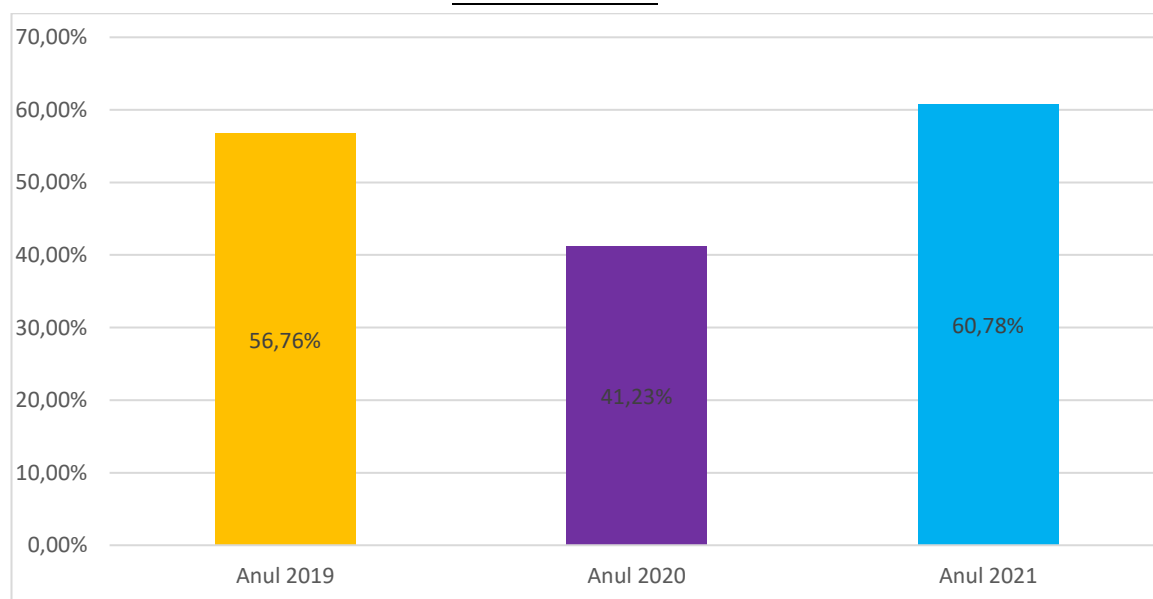
Comparație între ultimii trei ani de activitate:

În anul **2019** au fost examinate **111** cereri de apel comercial, dintre care: **48** hotărâri – menținute fără modificări, **63** hotărâri casate total sau parțial (**56,76%**);

În anul **2020** au fost examinate **79** cereri de apel comercial, dintre care: **46** hotărâri – menținute fără modificări, **33** hotărâri casate total sau parțial (**41,23%**);

În anul **2021** au fost examinate **102** cereri de apel comercial, dintre care: **36** hotărâri – menținute fără modificări, pe 4 cauze emise hotărâre modificată, **62** hotărâri casate total sau parțial (**60,78%**);

Figura 6. Procentajul hotărârilor casate (2ac) în perioada anilor 2019 – 2021.

Conform informației din fig.6 conchidem că, în perioada anului 2021, s-a majorat marja de casare a hotărârilor instanțelor de fond în comparație cu aceeași perioadă a anului 2020 (chiar decă au fost excluse deciziile modificate de la rubrica - casate).

Figura 7. Numărul apelurilor comerciale (2ac) examinate de către Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al CA Bălți, în anul 2019.

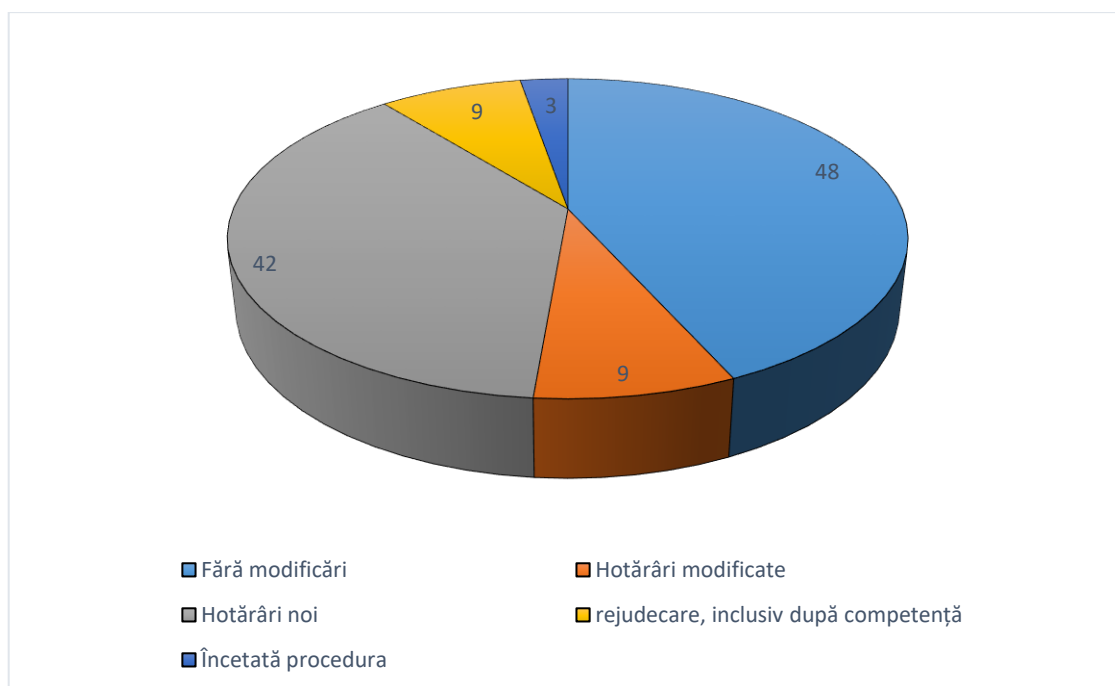

Figura 8. Numărul apelurilor comerciale (2ac) examinate de către Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al CA Bălți, în anul 2020.

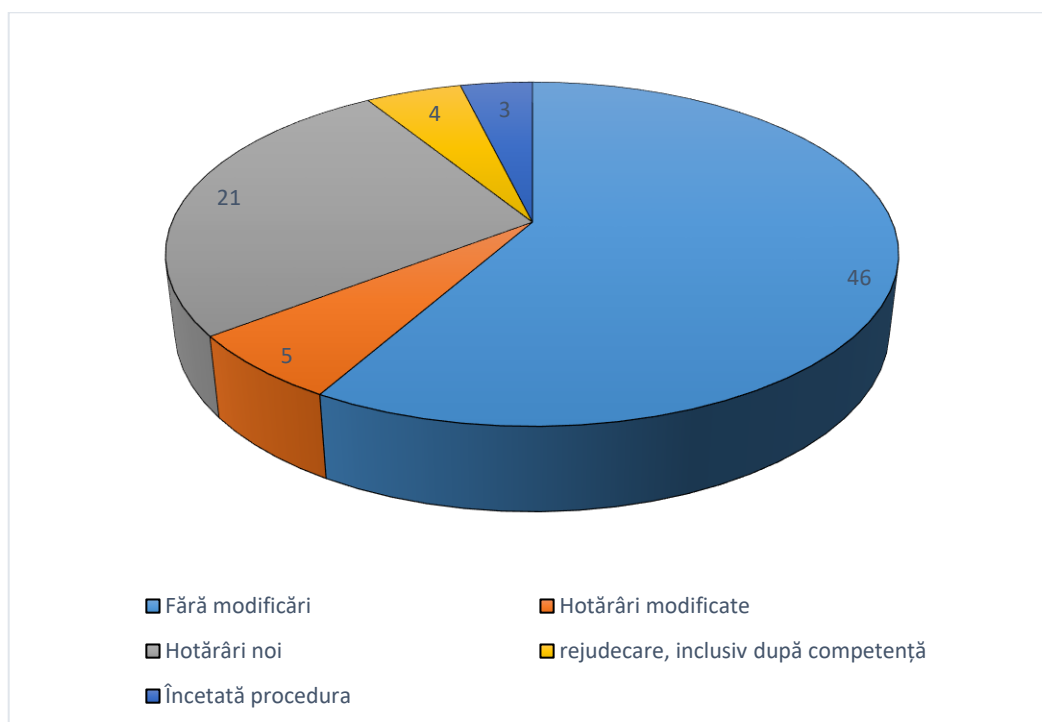
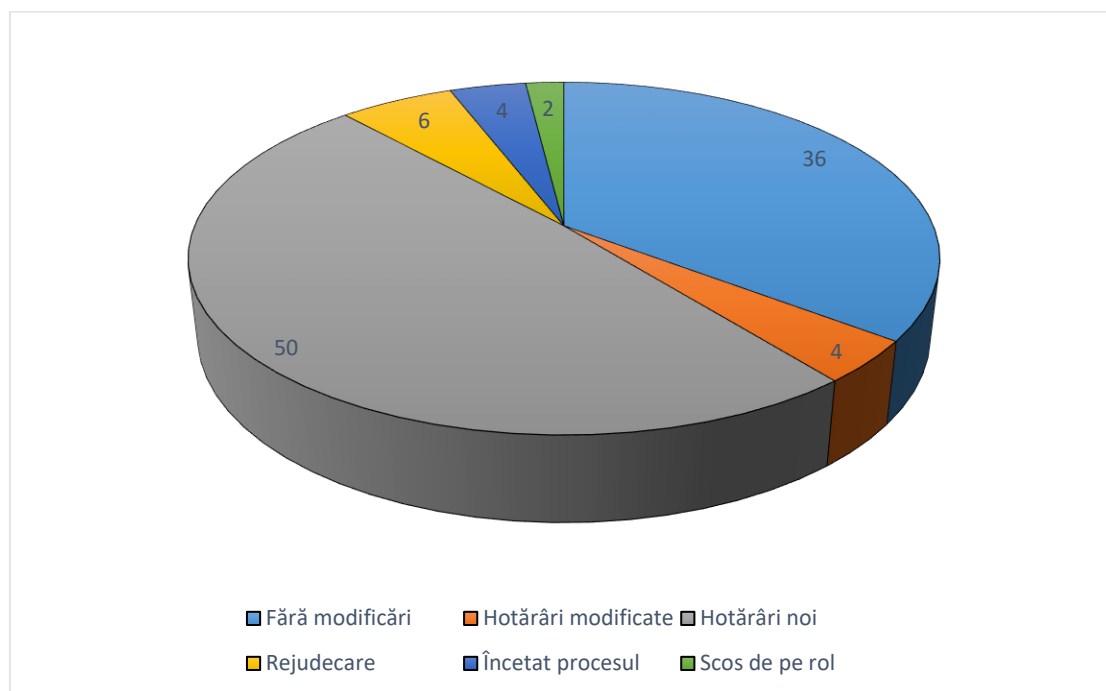

Figura 9. Numărul apelurilor comerciale (2ac) examinate de către Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al CA Bălți, în anul 2021.

În continuare va fi prezentată informația privind numărul procentual al casărilor pe cauzele de apel comercial (2ac), individual, pe fiecare instanță din raza de activitate a CA Bălți.

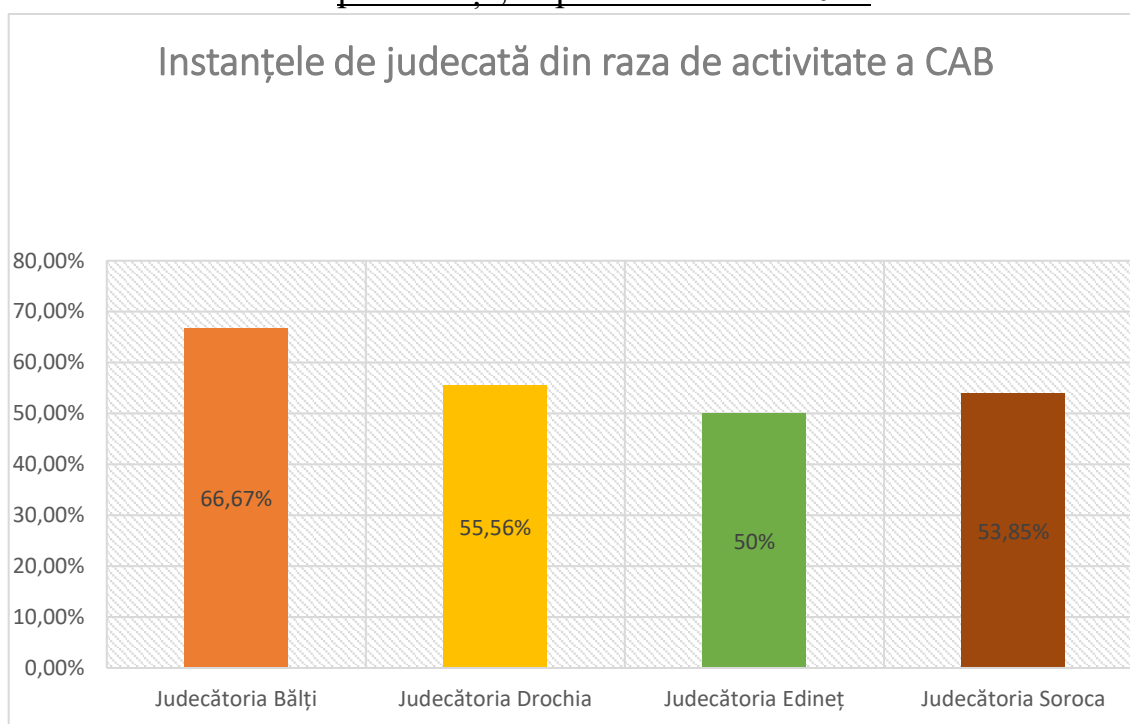
Judecătoria Bălți (Sediul Central, Sediul Fălești, Sediul Sângerei): **66,67 %**. Din 57 cauze examinate, 18 hotărâri menținute fără modificări; 1 hotărâre modificată, 27 – hotărâri noi, pe 4 cauze s-a încetat procesul, 6 cauze transmise la rejudecare, 1 cauză scoasă de pe rol;

Judecătoria Drochia (Sediul Central, Sediul Glodeni, Sediul Rîșcani): **55,56%**. Din 18 cauze examinate, 7 cauze menținute fără modificări ; 1 hotărâre modificată și 10 – hotărâri noi;

Judecătoria Edineț (Sediul Central, Sediul Briceni, Sediul Dondușeni, Sediul Ocnîța) **50%**: Din 14 cauze examinate, 6 hotărâri menținute fără modificări, 1 hotărâre modificată, 6 – hotărâri noi, 1 cauză scoasă de pe rol;

Judecătoria Soroca (Sediul Central, Sediul Florești) **53,85%**: Din 13 cauze examinate, 5 cauze menținute fără modificări, 1 hotărâre modificată și 7 hotărâri noi.

Figura 10. Procentajul general al casărilor în ordine de apel comercial (2ac), pe instanțe, în perioada anului 2021

IV. Activitatea Colegiului Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți la examinarea cauzelor de contencios administrativ (3a).

Noțiuni generale. Din considerentul că, procedura de examinare a dosarelor în ordine de contencios administrativ este una specială, fiind înființat un colegiu specializat pentru examinarea acestor cauze, propunem un mic sumar cu noțiunile de bază ce țin de procedura și modalitatea de examinare a acestor dosare:

Conform art. 189. alin. (1) Cod Administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ. O acțiune în contencios administrativ poate fi înaintată și atunci când autoritatea publică nu a soluționat în termen legal o cerere. În scopul revendicării drepturilor ce reies dintr-un contract administrativ, acțiunea în contencios administrativ poate fi înaintată și de autoritatea publică.

Acțiunea în contencios administrativ se depune la instanța de judecată în a cărei rază teritorială își are sediul autoritatea publică care a desfășurat activitatea administrativă contestată, dacă legea nu prevede altfel.

Dacă la o procedură de contencios administrativ participă mai multe autorități publice, acțiunea în contencios administrativ se depune la instanța de judecată în a cărei rază teritorială își are sediul autoritatea publică pârâtă.

În cazurile prevăzute de lege, pînă la înaintarea acțiunii în contencios administrativ, urmează să fie respectată procedura prealabilă.

Potrivit prevederilor art 226 alin. (2) Cod Administrativ, hotărârile examinate în procedura contenciosului administrativ se motivează în scris în termen de 15 zile de la înregistrarea cererii de apel sau de recurs depuse în termen sau în termen de 15 zile de la depunerea unei cereri de motivare a hotărîrii.

În conformitate cu art. Art. 232 alin. (1) Apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărîrea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărîrea contestată transmite neîntîrziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărîrii, instanței de apel. Motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărîrii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărîrea contestată.

Examinarea și soluționarea cererii de apel are loc în ședință publică, iar în cazuri de excepție stabilite de lege – în ședință închisă. Dacă participanții la proces convin de comun acord, examinarea și soluționarea cererii de apel are loc în procedură scrisă.

Examinînd cererea de apel, instanța de apel adoptă una dintre următoarele decizii: respinge apelul; casează parțial hotărîrea primei instanțe și emite o altă decizie în partea casată; casează integral hotărîrea primei instanței și emite o nouă decizie. Instanța de apel nu este în drept să trimită cauza spre rejudecare în instanța de fond. Decizia de apel se motivează în scris în termen de 30 de zile de la data pronunțării.

III.1 Statistica activității Colegiului Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți privind examinarea cauzelor în ordine de apel privind contenciosul administrativ (3a).

Pe parcursul anului 2021, Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți a avut în procedură de examinare **297** cauze în ordine de apel, conform Legii Contenciosului Administrativ (3a), fiind încheiate **211** cauze (**71,04%**), în rest rămânînd **86** cauze (**28,96%**).

Deci, în perioada raportată Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți a încheiat **211** apeluri (3a), dintre care:

- 3 cauze strămutate;
- 53 cauze declarate inadmisibile;

Astfel, în perioada raportată Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți a examinat 155 apeluri (3a), dintre care:

- pe 53 cauze s-a respins apelul și s-au menținut hotărârile primelor instanțe (34,19%);

Casate total sau parțial (65,81%)

- pe 96 cauze a fost pronunțată hotărâre nouă (61,94%);
- 5 cauze casate parțial cu emiterea unei alte decizii în partea casată (3,23%);
- pe 1 cauză - încetat procesul (0,64%).

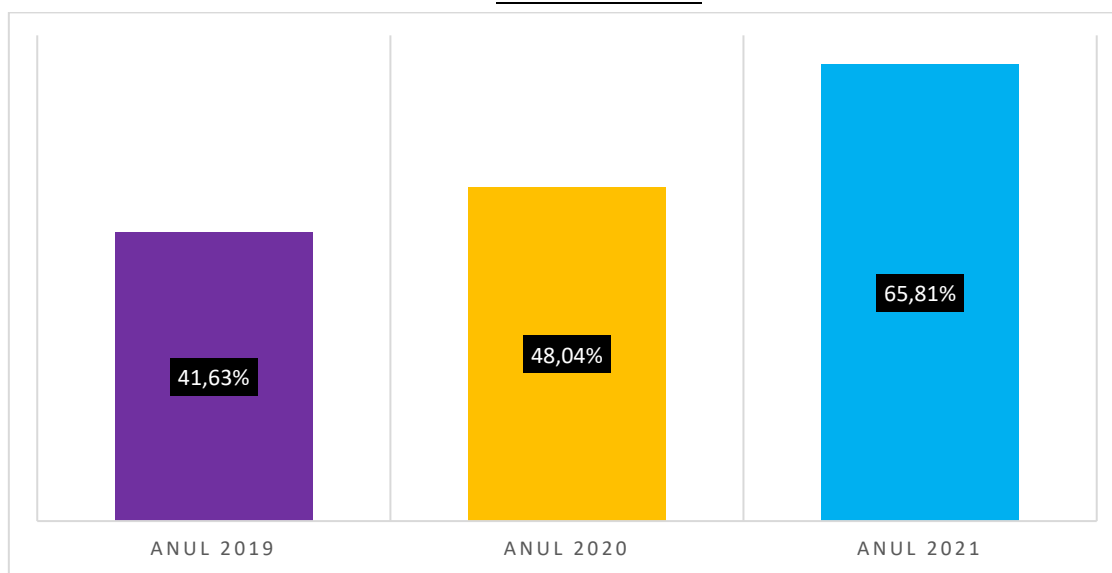
Comparație între ultimii trei ani de activitate:

În anul 2019 au fost examinate 221 cereri de apel, dintre care: 129 hotărâri – menținute fără modificări, 92 hotărâri casate total sau parțial (41,63%);

În anul 2020 au fost examinate 102 cereri de apel, dintre care: 53 hotărâri – menținute fără modificări, 49 hotărâri casate total sau parțial (48,04%);

În anul 2021 au fost examinate 155 cereri de apel, dintre care: 53 hotărâri – menținute fără modificări, 102 hotărâri casate total sau parțial (65,81%).

Figura 11. Procentajul hotărârilor casate (3a) în perioada anilor 2019 – 2021.

Conform informației din fig.11 conchidem că, în perioada anului 2021, s-a majorat semnificativ marja de casare a hotărârilor instanțelor de fond în comparație cu aceeași perioadă a anului 2020, diferența constituind 17,77%, (chiar decă au fost excluse deciziile modificate de la rubrica - casate).

Figura 12. Informația ce vizează numărul apelurilor (3a) examinate de către Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al CA Bălți, pentru anul 2019

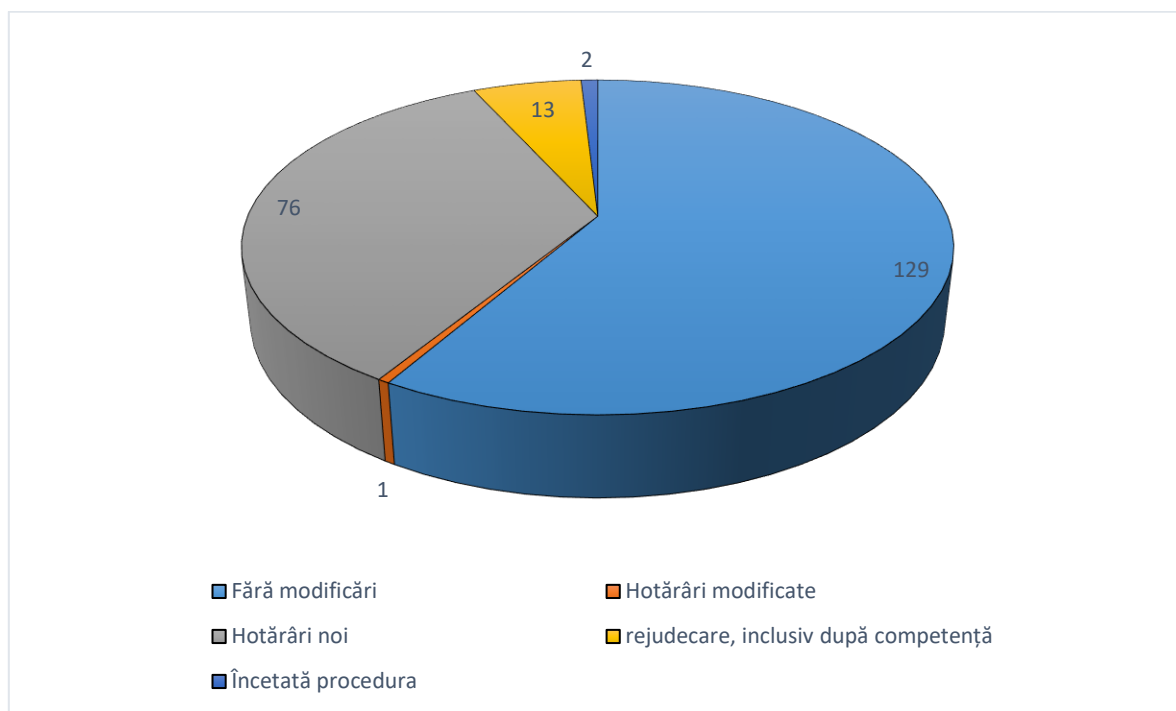

Figura 13. Informația ce vizează numărul apelurilor (3a) examinate de către Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al CA Bălți, pentru anul 2020.

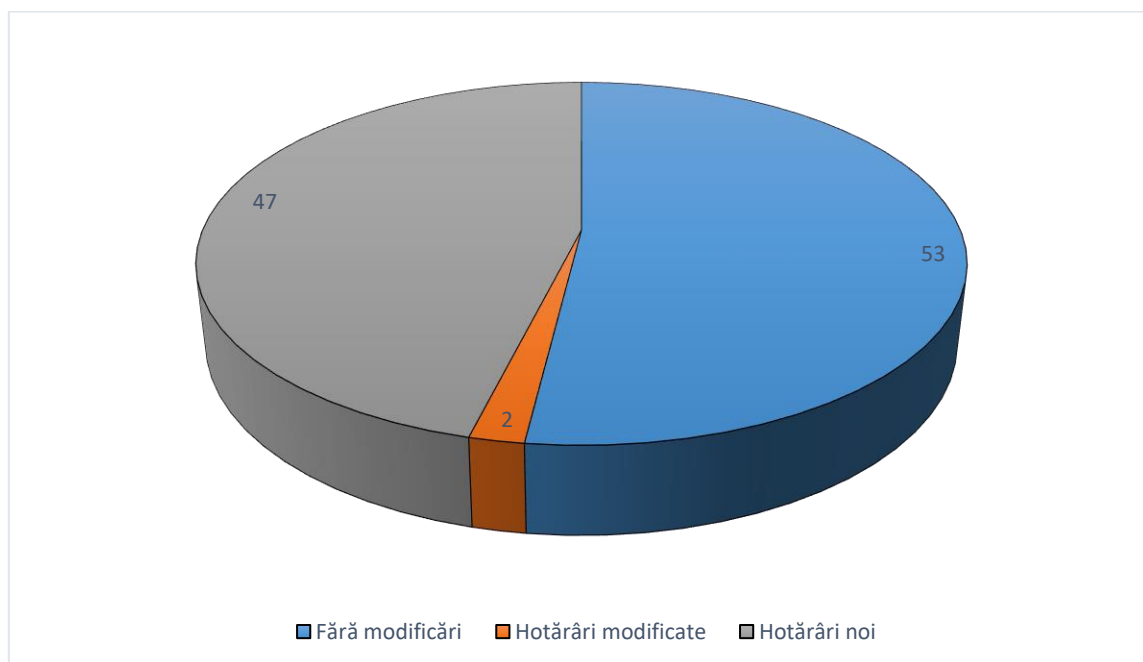
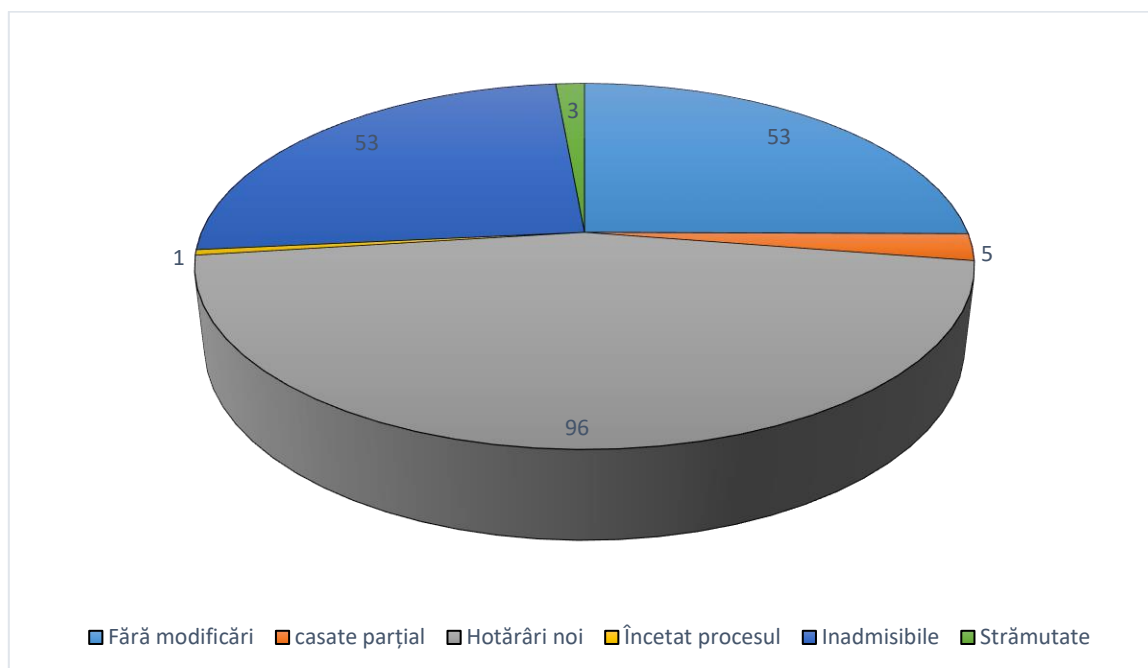

Figura 14. Informația ce vizează numărul apelurilor (3a) examinate de către Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al CA Bălți, pentru anul 2021.

În continuare va fi prezentată informația privind numărul procentual al casărilor pe cauzele de contencios administrativ (3a), individual, pe fiecare instanță din raza de activitate a CA Bălți.

Judecătoria Bălți (Sediul Central, Sediul Sîngerei, Sediul Fălești) 20%: Din 33 cauze încheiate, 13 cauze au fost declarate inadmisibile, astfel, 20 cauze au fost examinate, dintre care, 16 apeluri respinse și 4 – hotărâri noi.

Judecătoria Drochia (Sediul Central, Sediul Glodeni, Sediul Rîșcani) 80,18%: Din 135 cauze încheiate, 23 cauze au fost declarate inadmisibile și 1 cauză - strămutată, astfel, 111 cauze au fost examinate, dintre care, 22 apeluri respinse, 87 – hotărâri noi, 1 cauză casată parțial, pe 1 cauză încetat procesul;

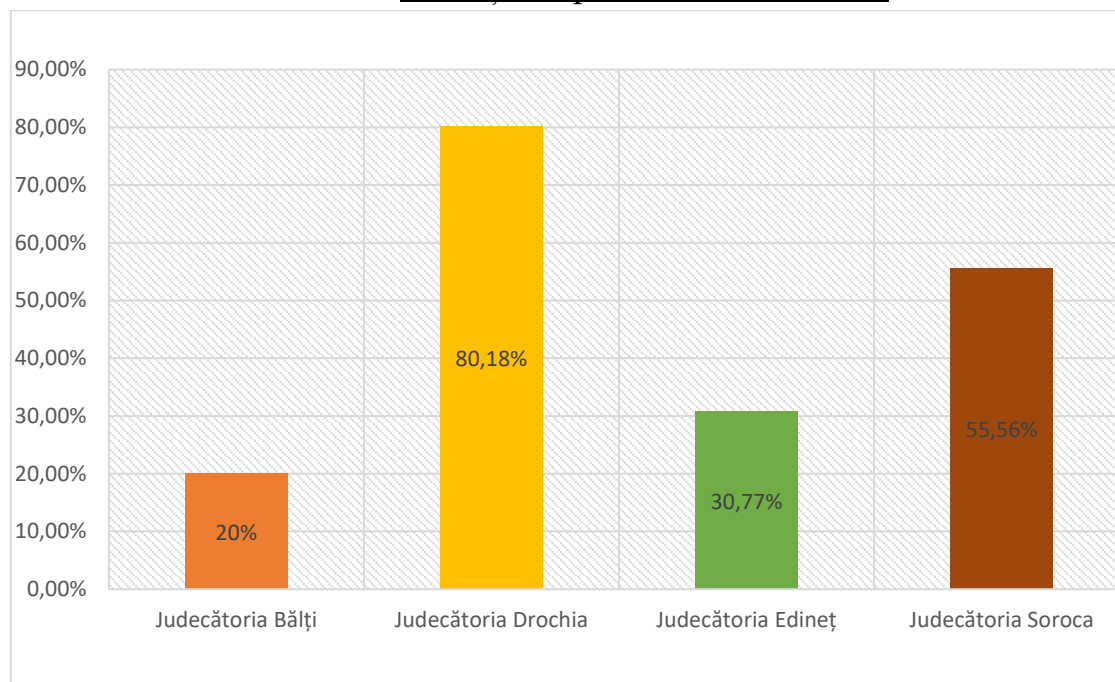
Judecătoria Edineț (Sediul Central, Sediul Dondușeni, sediul Briceni, Sediul Ocnîța) 30,77%: Din 22 cauze încheiate, 9 apeluri declarate inadmisibile, astfel, s-au examinat 13 cauze, dintre care, 9 apeluri respinse, 2 – hotărâri noi și 2 cauze casate parțial;

Judecătoria Soroca (Sediul Central, Sediul Florești) 55,56%: Din 19 cauze încheiate, 8 apeluri declarate inadmisibile și 2 cauze strămutate, astfel s-au

examinat 9 cauze, dintre care, 4 apeluri respinse, 3 – hotărâri noi și 2 cauze casate parțial;

Judecătoria Chișinău: 2 cauze examinate cu respingerea apelului.

Figura 15. Procentajul general al casărilor în ordine de apel contencios (3a), pe instanțe, în perioada anului 2021

V. Totalul apelurilor examinate (2a, 3a, 2ac) de către Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Bălți

Făcând o totalizare a statisticii judiciare privind examinarea dosarelor civile în ordine de apel (2a, 3a, 2ac) de către Curtea de Apel Bălți, constatăm că, în perioada anului 2021 au fost examinate 1050 cauze, dintre care pe 483 cauze au fost menținute hotărârile instanțelor de fond, 48 – hotărâri modificate, iar pe 519 cauze, hotărârile primelor instanțe au fost casate total sau parțial, ceea ce constituie 49,43 %.

Numărul total de cauze examinate pe indicii 2a, 3a și 2ac.

Judecătoria Bălți – Din 400 cauze examinate, 189 cauze casate (47,25%);

Judecătoria Drochia – Din 280 cauze examinate, 167 cauze casate (59,64%);

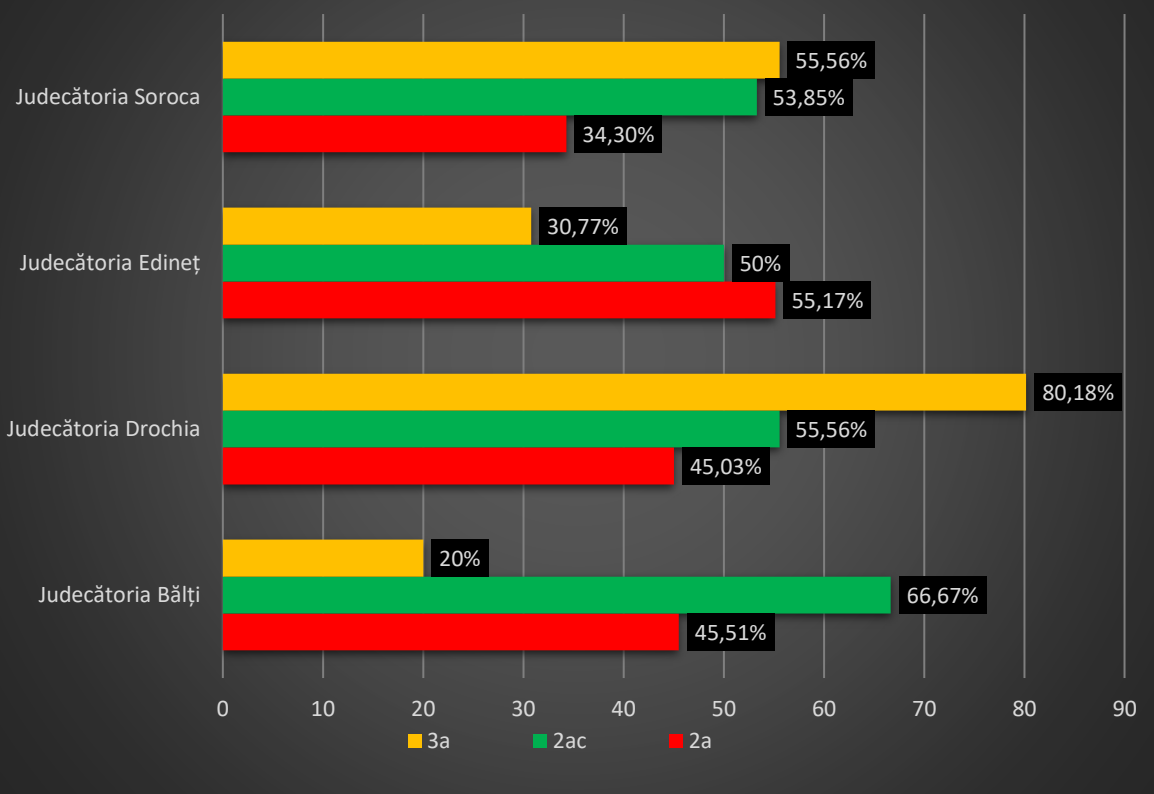
Judecătoria Edineț – Din 199 cauze examinate, 70 cauze casate (35,18%);

Judecătoria Soroca – Din 167 cauze examinate, 92 cauze casate (55,09%).

Judecătoria Chișinău – Din 4 cauze examinate, 1 cauză casată.

Figura 16. Procentajul general

PROCENTAJUL CASĂRILOR PE INSTANȚE

Concluzii și recomandări.

Codul de procedură civilă al RM la art. 4 „Sarcinile procedurii civile” prescrie că, sarcinile procedurii constau în judecarea justă, în termen rezonabil, a cauzelor de apărare a drepturilor încălcate sau contestate, a libertăților și a intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice. Instanța de judecată, judecă cauza conform normelor din art.222-223 CPC RM, conducându-se de rigorile din art.137-141 CPC RM.

În urma studiului efectuat asupra deciziilor civile și de contencios administrativ, examinate în perioada a 12 luni a anului 2021 de către Colegiul civil și de Colegiul specializat de contencios administrativ a Curții de Apel Bălți, s-a constatat că, instanțele de fond comit deseori erori și abateri de la normele de drept material și procesual care duc la casarea totală sau parțială a hotărârilor primelor instanțe. Astfel, cu trimitere la prevederile art.386 alin. 1, lit. a), b), c), d) Cod de procedură civilă RM, menționăm că, instanțele de fond nu dau o apreciere la justa valoare a probelor, interpretează eronat legislația sau examinează superficial cauza, circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii rămânând neconstatate și neelucidate pe deplin, sau circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, pe care prima instanță le consideră constatate, nu sunt dovedite cu probe veridice și suficiente. În alte cazuri concluziile primei instanțe, expuse în hotărâre, sînt în contradicție cu circumstanțele pricinii, deci normele de drept material sunt aplicate eronat, în urma cărui fapt este destul de ridicat procentul hotărârilor casate.

În contextul mențiunilor de mai sus, se atenționează instanțele de judecată de a fi mai precaute și atente la problemele ce vizează institutul aprecierii probelor înaintate, ca o activitate de bază în efectuarea actului de justiție, acordând o valoare obiectivă tuturor actelor și materialelor din dosar, supunându-le pe parcursul judecării cauzei unei verificări minuțioase.

Altă eroare des întâlnită, în special în cadrul litigiilor de contencios administrativ, este aplicarea unei legi care nu trebuia să fie aplicată, aceste cazuri apărând în situațiile când cererile de chemare în judecată au fost puse pe rol și examinate, dar conform art. 107 Cod Administrativ RM urmau să fie declarate inadmisibile din start ș.a..

Totodată, se constată că, instanțele de fond nu citează în modul cuvenit și nu comunică toate actele de procedură participanților la proces și persoanelor interesate, nu atrag în proces toate persoanele interesate și soluționează problema drepturilor persoanelor neantrenate în proces.

La finele prezentei note rezultăm cu certitudine că, instanțele de fond urmează să se conformeze prevederilor legislației naționale, precum și celor internaționale

la care Republica Moldova este parte (Convenția Europeană a Drepturilor Omului), rămâne primordială cerința privind respectarea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, ori, acestea nu relevă doar modalitatea corectă de aplicare și interpretare a normelor materiale și procedurale, dar este și o garanție a respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, care trebuie să persiste pe parcursul întregului proces de judecată. Din aceste considerente, se accentuează necesitatea studierii mai aprofundate și aplicării practicii relevante a CEDO.

Pentru a întruni obiectivul diminuării erorilor judiciare asemenea celor sus menționate, care ar avea drept scop pronunțarea unor hotărâri judecătorești legale și întemeiate, precum și în scopul unei practici judiciare uniforme, avînd în vedere rezultatele sintezei în cauză, se propune:

1. De a discuta prezenta sinteză la ședința operativă a Colegiului Civil de Contencios administrativ al Curții de Apel Bălți.
2. De a plasa informația nominalizată pe Pagina-WEB a Curții de Apel Bălți.

Prezenta notă informativă a fost întocmită de către:

Coordonator:

**Vicepreședintele interimar
al Curții de Apel Bălți**

Stela Procopciuc

Executor:

Ecaterina Țăralungă